



VLADA CRNE GORE

Gospodin Svetozar Marović, potpredsjednik Vlade za politički sistem,  
unutrašnju i spoljnu politiku

Gospodin Miraš Radović, ministar pravde

Gospodin Branislav Mićunović, ministar kulture, medija i sporta

Podgorica, 8.2.2010.

Predmet: Inicijativa za saradnju na temeljnoj reformi zakonskog uređivanja odgovornosti  
za povredu časti i ugleda u skladu sa evropskim standardima

Poštovani gospodine Maroviću,

poštovani gospodine Radoviću,

poštovani gospodine Mićunoviću,

pozdravljamo inicijativu za izmjene odredaba Krivičnog zakonika Crne Gore kao znak spremnosti Vlade da razmatra unapređenje pravnog okvira za garantovanje slobode izražavanja u skladu sa međunarodnim standardima, jer bi ukidanje novčanih kazni za medije bio još jedan korak ka dekriminalizaciji klevete i uvrede u Crnoj Gori, posle prvobitne zamjene zatvorske kazne novčanim kaznama.

Međutim, smatramo da je za dugoročno obezbjeđivanje poštovanja slobode izražavanja i prava na zaštitu ugleda i časti u skladu sa evropskim standardima, uspostavljenim Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i praksom Evropskog suda za ljudska prava, neophodno pristupiti temeljnijoj reformi zakonske regulative koja uključuje kako krivičnu, tako i građansko-pravnu odgovornost za povredu ugleda i časti.

Imajući u vidu iskustva iz okruženja, a posebno:

- da je Bosna i Hercegovina u potpunosti dekriminalizovala klevetu i uvredu i donijela poseban Zakon o zaštiti od klevete, kojim su usvojeni standardi iz prakse Evropskog suda za ljudska prava u oblasti građanskopravne odgovornosti i na taj način olakšano sudijama da obezbijede njihovu primjenu,
- da je Albanija zabranila političarima i državnim funkcionerima da tuže medije i novinare zbog klevete i uvrede,
- da je Vrhovni sud Srbije nakon četiri presude Evropskog suda za ljudska prava u kojima je utvrđeno da je presudama zbog navodne klevete i uvrede država prekršila slobodu izražavanja usvojio načelni stav kojim je naložio nižim sudovima da u praksi primjenjuju standarde Evropskog suda za ljudska prava,

predlažemo da se u cilju sprovođenja sveobuhvatne zakonodavne reforme u ovoj oblasti u Crnoj Gori organizuje regionalni okrugli sto, na kojem će se razmijeniti iskustva među stručnjacima iz regiona i Savjeta Evrope o najboljoj evropskoj praksi u ovoj oblasti.

### ***Dekriminalizacija***

Zalažemo se za potpunu dekriminalizaciju krivičnih djela protiv časti i ugleda (Glava XVII Krivičnog zakonika). Svjesni smo da to nije imperativni evropski standard, ali smatramo da je takvo rješenje napredno jer ne spriječava utvrđivanje građanskopravne odgovornosti u parničnom postupku, a obezbjeđuje da se odgovornost ne duplira i to posebno u pogledu novčanih kazni. Naglašavamo da su Specijalni izvjestilac UN za slobodu mišljenja i izražavanja, Predstavnik za slobodu medija OEBS i Specijalni izvjestilac Organizacije američkih zemalja zajednički izjavili još 2002. godine da krivična odgovornost za klevetu i uvredu nije opravdano ograničenje slobode izražavanja, da ta krivična dela treba ukinuti i zamijeniti građanskom odgovornošću. Njihov stav je 2007. godine podržao i Evropski komesar za ljudska prava koji je tada zatražio od država članica Savjeta Evrope da odmah proglase moratorijum na primjenu krivičnih zakonika u ovoj oblasti. Dekriminalizaciji su u Evropi do sada pristupile Bosna i Hercegovina, Gruzija, Estonija, Kipar, Moldavija, Rumunija, Ukrajina i Velika Britanija, tako da se može govoriti o evropskom trendu dekriminalizacije ovih krivičnih djela.

### ***Građanskopravna odgovornost***

U pogledu građanskopravne odgovornosti za zaštitu časti i ugleda, zalažemo se za normiranje standarda uspostavljenih u praksi Evropskog suda za ljudska prava u crnogorskim zakonima kako bi se obezbijedilo da će evropski standardi zaista biti primjenjivani u praksi (razlikovanje javnih ličnosti – državnih funkcionera, političara, državnih službenika, koji su dužni da trpe veći stepen kritike od privatnih lica; preciziranje novinarske savjesnosti kao uslova za isključenje odgovornosti; odgovornost medija za prenos informacija samo u izuzetnim slučajevima; razlikovanje pitanja od javnog interesa od neopravdanog ometanja privatnosti; razlikovanje činjenica, čiju je istinitost moguće dokazivati, od vrijednosnih sudova, čija se istinitost ne dokazuje; ograničenje iznosa naknade nematerijalne štete na iznos srazmjeran stvarnoj prouzrokovanoj šteti i sl.). To bi se moglo učiniti reformom odredbi Zakona o obligacionim odnosima, odnosno dopunom Zakona o medijima.

Poštovana gospodo,

predlažemo da Vlada podrži našu inicijativu:

1. da zajednički organizujemo regionalni okrugli sto, uz učešće stručnjaka Savjeta Evrope, na kome bi se obezbijedila međunarodna razmjena iskustava u pogledu uređenja odgovornosti za povredu časti i ugleda,
2. da se organizuje radna grupa koja bi predložila izmjene i dopune domaćih zakona u cilju usvajanja standarda utvrđenih u praksi Evropskog suda za ljudska prava u ovoj oblasti,
3. da se o konačnom predlogu reforme organizuje javna rasprava, i
4. na temelju zaključaka javne rasprave usvoje odgovarajuće izmjene i dopune zakona i/ili novi zakon koji će obezbijediti primjenu evropskih standarda u praksi.

Uvjereni smo da bi na taj način Crna Gora postala dobar primjer ne samo u regionu, već i u ostatku Evrope.

Spremni smo da se odazovemo pozivu na sastanak na kome bismo preciznije razgovarali o ovoj inicijativi.

S poštovanjem,

---

Tea Gorjanc Prelević

Direktorka programa Akcije za ljudska prava

Akcija za ljudska prava

Slobode 74/II  
Podgorica  
[hra@t-com.me](mailto:hra@t-com.me)  
Tel: 020 232 348  
Fax: 020 232 358

---

Mirsad Rastoder

Predsjedavajući Savjeta Novinarskog  
samoregulatornog tijela

Novinarsko samoregulatorno tijelo

Bul. Svetog Petra Cetinjskog 9  
Podgorica  
[nst@t-com.me](mailto:nst@t-com.me)  
Tel/fax: 020 202 175